

N.F.S. Grundtvigs tale i Folketinget om finansloven

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Medlem af Folketinget

Dato

16. januar 1857

Sted

Christiansborg

Ja, det er maaskee vel Thinget bekjendt, at jeg, saalidet jeg end i det Hele taget kan følge eller følges med den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), saa har jeg dog, baade i Henseende til Theatrets og Universitetets og i det Hele baade i Henseende til Videnskabens og Kunstens Forhold til Staten og til Statens Pengekasse, omtrent den samme Betragtningssmaaade. Dersom jeg derfor havde troet, at det kunde være til nogen Nytte at tage Ordet i den nylig afgjorte Sag om Theatret, saa vilde jeg ogsaa neppe kunne have stemt for den nye Theaterbygning, fordi jeg vilde have tænkt og sagt, at det er ingeniende godt enten for Staten eller for Borgernes Fornøielse, naar Staten vil tage sig paa at besørge deres Fornøielse; det skal den altid overlade til dem selv og til de Folk, der aldrig ville fattes, som speculere deri. Men imidlertid vil min Betragtning af Universitetet og dets eiendommelige Bibliotheks Forhold, enten til Folket eller til Staten, dog ikke gjøre, at jeg skulde, som den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), enten finde det urimeligt eller fraraade, at Universitetet med de Midler, der engang ere dets egne eller ere bestemte til dets Formaal, skulde, naar det finder, at det trænger dertil, bygge sig et nyt Bibliothek eller et nyt Sted til dets Bogsamling. Jeg finder, at den Ting er forsaavildt i sin Orden, men jeg kan heller ikke ved denne Leilighed fragaae, at jeg anseer denne Universitetsorden for en stor Uorden, fordi jeg troer, at et Folk og en Regjering kan aldrig gjøre noget Daarligere i Henseende til Aandens Interesser eller i Henseende til Folkets Interesser, end naar de enten vilkaarligt efter deres eget Skjøn eller efter nogle Magistres eller Professorers Forslag ville gjøre en eensidig og dog egentlig død og magtesløs Videnskabelighed til Roden for deres hele Embedsstand og til Maalestok for de aandelige Interesser i det Hele. Jeg anseer det, som sagt, for at være en stor Uorden, som vi maae haabe vil blive hævet med det Første; men saa længe denne store Uorden, Universitetet med sin Indflydelse, med din

overmaade store Indflydelse gennem Embedsstanden paa hele Folkets Tilværelse, saa længe den bliver bestaaende med din døde og dræbende Indflydelse, ja saa kan det ikke findes andet, end at Bibliotheket, der ret egentlig ikke alene bærer hele Universitetet, men er dets Moder, faaer en Bolig, som de baade kunne være bekjendt, og som de, der skulle opammes der, kunne være tjente med. Jeg skal da stemme for, at Beløbet bevilges; men jeg skal udtale den Overbeviisning, at naar det virkelig skal være til Gavn, at der skal lægges an paa, at der samles middelbart eller umiddelbart for offentlig Regning to store Bibliotheker i Hovedstaden, da maa man vistnok see at indrette hvert af dem efter sin Plan, og ikke lade dem staae som de, der kappes med hinanden, og hvoraf egentlig det ene skulde gjøre det andet overflødigt. Der er i den allersidste Tid, men først i hvad jeg kalder den allersidste Tid, det er siden 1848, gjort en lille Begyndelse, idet Universitetsbibliotheket og Kongens Bibliothek dog ikke rekrutteres saa aldeles uafhængige af hinanden, men, hvor Talen er om meget kostbare Værker, det, som det ene anskaffer, anskaffer ikke det andet; men det maatte være i det Hele taget, at saalænge Universitetet skal blive ved at bestaae i sin nærværende forældede, ufolkelige og jeg tør sige meget skadelige Skikkelse, saa længe burde man dog ogsaa, naar man vil opnaae et Øiemed, der er Midlerne værd, bestemme sig til, at Universitetsbibliotheket egentlig udelukkende kun skulde forøges med Hovedværker paa alle Sprog i hvad man kan kalde Universitetsvidenskaber. Det, som flere ærede Herrer havde meent, at det netop kom an paa, at have en fuldstændig Samling af de Flyveskrifter, der for Øieblikket gjøre Opsigt, men ellers let i Aarhundreders Løb kunde reent forsvinde, det har neppe nogen synderlig Grund; ligesom der da heller ikke, efter den Syndflod af Bøger, den nye tid har ført med sig, kan tænkes paa nogen Fuldstændighed.

Jeg skal kun herved bemærke, at i Henseende baade til Levningerne fra den Tid, der er ældre end Bogtrykkerkunsten, og selv fra de første Aarhundreder efter dens Opkomst, da er det vist nok saa, vi nu vilde savne overordentlig Meget, som er uerstatteligt, hvis der ikke havde været saadanne Opbevaringssteder temmelig tidligt, hvor man havde sørget for, at hvad der blev sjeldent ikke reent forsvandt, men at i vore Dage og herefter er det ganske anderledes. Hvad der kommer ud i vore Dage, som i nogen Maade er værd at mindes, udkommer i saa mangfoldige Exemplarer og kommer saavidt omkring, at der er ingen Fare for, at det forgaaer, saalænge denne Verden, eller dog saalænge dette Europa staaer, og hvad angaaer alle Sjeldenhederne fra Fortiden, da optage de jo ikke saameget Rum, at de jo kunne finde Plads i det nærværende Bibliotheksrum og i ethvert

andet, og de skulle jo herefter opbevares paa en ganske anden Maade, nemlig ved at udgives eller optrykkes. Hvad endelig det angaaer, som jo egentlig ikke kan siges nærmere at vedkomme os: hvor det var bedst at anbringe et nyt bibliothek, naar det skal indrettes, see, da har jeg ikke anden Tanke derom, end at jeg ikke just ved, om Universitetet, der hidtil, som der har været Syn for Sagn for, har været meget udsat for Ildsvaade, skulde være det beqvemmeste Sted.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Politisk tale

Relateret

30. januar 1940

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grundtvigs-tale-i-folketinget-om-finansloven-del-1>